

Дело C-7/24

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

4 януари 2024 г.

Запитваща юрисдикция

Retten i Svendborg (Дания)

Дата на акта за преюдициално запитване:

2 януари 2024 г.

Ищци:

Deutsche Rentenversicherung Nord

BG Verkehr

Отвeтник:

Gjensidige Forsikring, dansk filial af Gjensidige Forsikring ASA,
Norge for Marius Pedersen A/S

Mandatar Gjensidige Forsikring, dansk filial Gjensidige Forsikring
ASA, Norge for Marius Pedersen A/S

**RET TEN I SVENDBORG (РАЙОНЕН СЪД СВЕНДБОРГ, ДАНИЯ)
ОПРЕДЕЛЕНИЕ**

постановено на 2 януари 2024 г.

Дело [...]

Deutsche Rentenversicherung Nord
[...]

срещу

GJENSIDIGE FORSIKRING, DANSK FILIAL AF GJENSIDIGE FORSIKRING
ASA, NORGE, действащо от името на MARIUS PEDERSEN A/S

и

Gjensidige Forsikring, dansk filial af Gjensidige Forsikring ASA, Norge
[...]

и

Дело [...]

BG Verkehr
[...]

срещу

Mandatar Gjensidige Forsikring, dansk filial af Gjensidige Forsikring ASA,
Norge за
MARIUS PEDERSEN A/S
[...]

Това решение е постановено от съдия [...] [заседаващ в едноличен състав].

Преюдициално запитване

ПРЕДВАРИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

- 1 Спорът в настоящия случай е дали датското застрахователно предприятие Gjensidige Forsikring A/S, действащо от името на Marius Pedersen A/S, дължи възстановяване на сума за обезщетение на германските публичноправни пенсионноосигурителни предприятия (наричани по-нататък „задължените социалноосигурителни институции“), BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord, във връзка със смъртта на германски гражданин (наричан по-нататък „X“) вследствие на трудова злополука в Дания.
- 2 Като германски служител X се е осигурявал за пенсия към задължените социалноосигурителните институции BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord, които изплащат обезщетения по германското право на вдовицата на X (наричана по-нататък „Y“).
- 3 На основание член 267, втора алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) Retten i Svendborg реши да отправи

преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз относно тълкуването на член 85, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност, последно тълкуван с решения на Съда на ЕС по дела C-428/92, DAK/Lærerstandens Brandforsikring, ECLI:EU:C:1994:222, и C-397/96, Kordel и др., ECLI:EU:C:1999:432.

ФАКТИТЕ И ПРОТИЧАНЕТО НА ПРОИЗВОДСТВОТО

- 4 Като германски служител X е бил задължен да се осигурява за пенсия по публичното право към BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord, които съгласно член 46, параграф 2 от германския Sozialgesetzbuch Sechstes Buch (книга VI от Кодекса за социално осигуряване, наричана по-нататък „SGB VI“), са длъжни да изплащат обезщетения на наследниците на осигуреното лице. Публичното пенсионно осигуряване е част от германската система за социална сигурност и има за цел да гарантира пенсиите на служителите и преживелите ги лица.
- 5 Между BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord, от една страна, и Marius Pedersen A/S и застрахователят на гражданската му отговорност, Gjensidige Forsikring, от друга страна, възниква спор дали BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord имат право на възстановяване на изплатените на вдовицата на X, Y, обезщетения.
- 6 Германският гражданин X пострадал на 15 юли 2015 г. по време на работа като шофьор в отдела за външна търговия на германско предприятие, DS Transport GmbH, докато помагал за товаренето на стоки на камиона му с германска регистрация на един от търговските адреси на Marius Pedersen A/S в Дания. Скоро след това X починал вследствие на получените при злополуката наранявания.
- 7 Впоследствие Arbejdsmarkedets Erhvervssikring [Орган по застраховането на пазара на труда] в Дания решава, че фаталната злополука не поражда право на обезщетения за вдовицата на X, Y, по датския Закон за осигуряването за трудова злополука, тъй като X, както бе посочено по-горе (точка 4), бил обхванат от германската система за социална сигурност.
- 8 След смъртта на X BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord изплащат обезщетения по германския Закон за социалното осигуряване на вдовицата на X, Y, и съгласно германското право встъпват в правата на Y спрямо отговорния за вредата.
- 9 Тъй като Marius Pedersen A/S, чрез застраховалото гражданската му отговорност предприятие Gjensidige Forsikring, е признало, че дължи обезщетение във връзка със смъртта на X на 15 юли 2015 г., BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord искат от Marius Pedersen A/S — Gjensidige

Forsikring възстановяване на изплатените от предприятията обезщетения на вдовицата на X.

- 10 Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring отказва да изпълни исканията за възстановяване на BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord, като се позовава на обстоятелството, че датското национално право не предоставя регресен иск по отношение на предявените за възстановяване суми, тъй като те представляват обезщетения, които не подлежат на възстановяване по датското право, и тъй като според Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring вдовицата на X, Y, трябва да се счита за лице, което е имало право на обезщетения независимо от причината за смъртта на X.
- 11 Освен това Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring посочва, че Y вече е компенсирала за загубата на издръжка, тъй като по искане на нейния адвокат Gjensidige Forsikring е изплатило на Y обезщетение за тази загуба, изчислено в съответствие с датското национално право. BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord твърдят, че изплащането на обезщетението за вреди не е довело до пълно освобождаване от задължения, тъй като към момента на плащането Marius Pedersen A/S и Gjensidige Forsikring не са били добросъвестни по отношение на регресния иск на BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord. Що се отнася до плащането от Gjensidige Forsikring на обезщетение за загуба на издръжка на Y, страните са съгласни, че вземането е изчислено и изплатено в съответствие с националните датски правила за обезщетения за вреди и че Y не може да претендира други вреди от Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring по датското право.
- 12 BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord предявяват иски, съответно на 6 и на 12 юли 2018 г., срещу Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S, като твърдят, че Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S трябва да признае отговорността си спрямо BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord за възстановяването на сумите, които BG [Verkehr] и Deutsche Rentenversicherung Nord са длъжни да изплатят и са изплатили на Y на основание член 46, параграф 2 от германския SGB VI.

РАЗПОРЕДБИТЕ ОТ НАЦИОНАЛНОТО ПРАВО И НАЦИОНАЛНАТА СЪДЕБНА ПРАКТИКА

Lovbekendtgørelse 2018-08-24 nr. 1070 om erstatningsansvar (erstatningsansvarsloven) (Консолидиран закон № 1070 от 24 август 2018 г. за отговорността за вреди, наричан по-нататък „Законът за отговорността за вреди“)

- 13 Член 1, параграф 1 от Закона за отговорността за вреди: „Отговорният за телесна повреда, изплаща обезщетение за загуба на доход, медицински разходи и други произтичащи от увреждането загуби, както и обезщетение за причинена болка и страдание“.

- 14 Член 13, параграф 1 от Закона за отговорността за вреди: *„Обезщетението за загуба на издръжка за съпруг или партньор е в размер на 30 % от обезщетението, което починалият би получил при пълна загуба на работоспособност (вж. членове 5—8). Размерът на обезщетението обаче не може да бъде по-малък от 644 000 DKK, освен ако не са налице изключителни обстоятелства.*
- 15 Член 17, параграф 1 от Закона за отговорността за вреди: *Обезщетенията по социалното законодателство, включително обезщетенията за безработица, медицинската помощ, пенсиите по социалното пенсионно законодателство и обезщетенията по Закона за осигуряването за трудова злополука, на които има право увредения или преживелия, не могат да служат като основание за регресен иск срещу лицето, което е длъжно да поправи вредата. [...]*“
- 16 Член 26а, параграф 1 от Закона за отговорността за вреди: *„Всеки, който умишлено или поради груба небрежност причини смъртта на друго лице, може да бъде осъден да плати обезщетение на преживелите лица, които са се намирали в особено тясна връзка с починалия“.*

Lovbekendtgørelse 2022-08-19 nr. 1186 om arbejdsskadesikring (arbejdsskadesikringsloven) (Консолидиран закон № 1186 от 19 август 2022 г. за осигуряването за трудова злополука, наричан по-нататък „Законът за осигуряването за трудова злополука“)

Член 19, параграф 1 от Закона за осигуряването за трудова злополука: *„При смърт вследствие на трудова злополука преживелият съпруг има право на [...], ако бракът е сключен преди настъпването на трудовата злополука и съжителството е съществувало към момента на смъртта на пострадалия“.* [...]

Член 20, параграф 1 от Закона за осигуряването за трудова злополука: *„Лице, което има право на преходна сума по член 19, параграфи 1—3 и е загубило издръжката си вследствие на смъртта на пострадалия или чиито условия за издръжка са били засегнати неблагоприятно по някакъв друг начин вследствие на смъртта, има право на обезщетение поради това. Обезщетението се определя като се вземат предвид степента на зависимост и способността на преживелия да се издържа сам при отчитане на възраст, здравословно състояние, образование, заетост, зависимост и финансово положение“.*

Член 20, параграф 2: *„Обезщетението се предоставя под формата на продължаващо за определен период плащане, възлизащо на 30 % от годишната заплата на починалия, по реда на член 24. Обезщетението се дължи от датата на смъртта при ежемесечно авансово плащане на 1/12 част от него. Максималният период е 10 години. Ако обаче във връзка със смъртта е отпусната помощ за близък на починалото лице,*

обезщетението не се изплаща до изтичане на срока на тази помощ. Ако починалият е получавал постоянно обезщетение за загуба на работоспособност по този закон, обезщетението за загуба на издръжка не се изплаща до 1-во число на месеца, следващ месеца на смъртта“.

Член 20, параграф 3: „Обезщетенията по параграф 2 остават непроменени за определения период, освен ако обезщетението бъде изцяло или частично преобразувано в еднократна сума или правоимащият почине“.

- 17 Член 77, параграф 1 от Закона за осигуряването за трудово злополука: *„Обезщетенията по този закон не могат да служат като основание за регресен иск срещу отговорния за вредата, който дължи обезщетение на пострадалите или преживелите ги лица [...]. Вземанията на пострадалите или преживелите ги лица срещу отговорния за вредата се намаляват, доколкото на съответните лица са изплатени или се дължат обезщетения по този закон“.*

Датска съдебна практика

- 18 По отношение на член 93 от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г., който е предходната прилагана разпоредба, до Съда на ЕС е отправено преюдициално запитване (решение от 2 юни 1994 г., ДАК, С-428/92, ECLI:EU:C:1994:222) във връзка с решение U 1995 341 Ø на Østre Landsret (Източен областен съд, Дания). В този случай е установено, че член 17, параграф 1 и член 22, параграф 2 от датския Закон за отговорността за вреди допускат чуждестранна социалноосигурителна институция да предяви регресен иск за изплатени социалноосигурителни обезщетения.
- 19 Впоследствие Нøjesteret (Върховен съд, Дания) се произнася с решение по дело U 2002. 573 Н. Това дело се отнася до регресен иск на германски работодател, който претендира възстановяване на обезщетения за болест, медицински разходи и пенсия, изплатени на германски моряк, пострадал по време на работа в Дания.
- 20 В хода на производството Нøjesteret (вж. дело U 1999 773 Н) отказва да отправи запитване до Съда на ЕС относно тълкуването на член 93 (понастоящем член 85). В мотивите на определението Нøjesteret посочва, че от практиката на Съда на ЕС:

„става ясно, че член 93, параграф 1 от Регламент № 1408/71 на Съвета (член 52 от Регламент № 3 на Съвета) трябва да се тълкува в смисъл, че тази разпоредба урежда само избора на приложимото право към регресния иск на институцията срещу отговорния за вредата и че искът на институцията, дори когато има характер на самостоятелен иск по буква б), не може да надхвърля размера на иска, който увреденият би могъл да предяви срещу отговорния за вредата съгласно приложимите в

отношенията между тях правни норми, а именно, по принцип, правото по мястото на настъпване на вредата“.

- 21 В определението си Højesteret се позовава по-специално на решението на Съда на ЕС по дело 78/72, Ster, ECLI:EU:C:1973:51, в точка 3 от което последният приема, че „*прякото право на задължената институция спрямо отговорното трето лице произтича от факта, че получателят на обезщетенията има право да поиска на територията на държавата, в която е настъпила вредата, обезщетение от това трето лице*“ и че институцията не може „*да иска от отговорното трето лице различно плащане от онова, което би могло да се претендира от увредения или лицата на негова издръжка*“.
- 22 Впоследствие по дело U 1999 773 N Højesteret стига до извода, че съгласно член 93, параграф 1 (понастоящем член 85) искът на работодателя срещу застрахователя на отговорността не може да надхвърля размера на иска, който увреденият би могъл да предяви по датското право срещу отговорния за вредата. Като пряка последица от това Højesteret приема в решение по дело U 2002 573 N, че искът на работодателя във връзка със заплати и медицински разходи е погасен по давност (по датското право), но че е налице иск за възстановяване на разходите на работодателя за пенсия, въпреки че искането не може да надвишава сумата, която увреденият би имал право да претендира по датското право.
- 23 Що се отнася до най-новата датска съдебна практика, могат да се посочат решението на Østre Landsret от 2 март 2020 г. (FED 2020 31 Ø) и решението на Højesteret от 8 декември 2021 г. (U 2022 1033N), където се разглежда подобен въпрос. Това дело е свързано с пътнотранспортно произшествие с германска двойка на датска магистрала, при което единият съпруг загива, а другият е ранен.
- 24 Въпросът, който се поставя по делото, е дали Bundesbahnvermögen – Rechtsfähiges Sondervermögen der Bundesrepublik Deutschland и Krankenversicherung für Bundesbahnbeamten, Bezirksleistung Wuppertal разполагат с регресен иск за направените от тях разноски срещу застрахователя на пострадалото лице, Codan Forsikring A/S, който е признал отговорността си за покриването на вредите.
- 25 Според Østre Landsret регресният иск на социалноосигурителна институция за изплатени обезщетения в една държава членка въз основа на събитие, настъпило в друга държава членка, не може да надхвърля размера на иска, който пострадалото лице би могло да предяви по законодателството на тази друга държава членка, в която е настъпила вредата.
- 26 Østre Landsret също така посочва, че задължение за възстановяване на платените от социалноосигурителната институция суми съществува само

доколкото по датското право застрахователят, в случая Codan Forsikring A/S, е длъжен да изплати на увредения обезщетение в съответен размер.

- 27 Затова Østre Landsret приема, че за да подлежи на възстановяване вземането на пострадалия, трябва да е налице идентичност между обезщетенията, изплатени на пострадалия от задължената социалноосигурителна институция в Германия, и вземането, което пострадалият би могъл да събере по законодателството на държавата членка, в която е настъпила вредата, т.е. по датското право.
- 28 Решението на Østre Landsret е обжалвано пред Højesteret. В решението си Højesteret посочва, в съответствие с решението на Østre Landsret, че искът на социалноосигурителната институция не може да надвишава размера на вземането, което увреденият би могъл да предяви срещу отговорния за вредата по правните разпоредби, уреждащи отношението между увредения и отговорния за вредата.
- 29 Højesteret не се произнася по въпроса дали срещу Codan Forsikring A/S може да се предяви иск за възстановяване на изчислените и изплатени в съответствие с германското право обезщетения за вдовишка пенсия и Sterbegeld, тъй като Højesteret констатира, че при конкретните обстоятелства Codan Forsikring A/S добросъвестно и в пълно изпълнение на задълженията си е изплатило на вдовицата, пребиваваща в Германия, обезщетение за загуба на издръжка, изчислено в съответствие с датското право.
- 30 Højesteret счита за установено в достатъчна степен, че направените от Krankenversicherung für Bundesbahnbeamten разходи по естеството си попадат в обхвата на изреча „медицински разходи и други загуби“ по член 1 от Закона за отговорността за вреди.
- 31 Освен това следва също да се отбележи, че между страните в случая е безспорно, че обхватът на иска за обезщетение за вреди се определя по датското право, поради което искът не може да надхвърля размера на иска, който увреденият може да предяви по датското право срещу отговорния за вредата.

ПРАВОТО НА СЪЮЗА

- 32 Разпоредбата от правото на Съюза, с която е свързано настоящото дело, е по-специално член 85, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност. Тази разпоредба съответства на член 93, параграф 1 от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г., който е предходната прилагана разпоредба, и на член 52 от Регламент № 3 на Съвета от 25 септември 1958 г.

ДОВОДИТЕ НА СТРАНИТЕ

- 33 **BG Verkehr** и **Deutsche Rentenversicherung Nord** твърдят в производството, че BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord са встъпили в правата на Y срещу Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S на основание член 116, параграф 1 от германския Sozialgesetzbuch Zehntes Buch (книга X от Кодекса за социално осигуряване, наричана по-нататък „SGB X“). Следователно BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord разполагали с регресен иск срещу Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S за социалните обезщетения, изплатени от BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord на Y, чрез встъпване в правото на Y спрямо Marius Pedersen A/S и Gjensidige Forsikring A/S. Това също така не се оспорвало от страните.
- 34 BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord изтъкват още, че регресните права на BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord срещу Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S по силата на член 85, параграф 1 от Регламент (ЕИО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. трябва да се определят в съответствие с правото на държавата членка, в която се намира седалището на BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord в качеството им на задължени социалноосигурителни институции, т.е. съгласно германското право, и че следователно член 17, параграф 1 от датския закон за отговорността за вреди не изключва регресното право на BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord срещу Marius Pedersen A/S и Gjensidige Forsikring A/S.
- 35 В това отношение BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord твърдят, че съгласно член 85, параграф 1 условията и обхватът на правата, в които BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord се суброгират, също трябва да се определят в съответствие с правото на държавата членка по мястото на седалището на BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord в качеството им на задължени социалноосигурителни институции, тоест съгласно германското право.
- 36 По-нататък BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord изтъкват, че ако обхватът на претенцията на BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord срещу Marius Pedersen A/S и Gjensidige Forsikring A/S трябва да се определи в съответствие с материалното право на държавата членка, на чиято територия е настъпила вредата, а именно датското право, това не изключва правото на BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord да претендират от Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S социалните обезщетения, изплатените на Y от BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord.
- 37 В подкрепа на това твърдение BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord се позовават на тълкуването на член 93, параграф 1 от Регламент № 1408/71, който е предходната приложима разпоредба, възприето от датския Højesteret в решение U 2002 573 H от 19 декември 2001 г.

- 38 В това решение се разглежда въпросът законодателството на коя държава членка се прилага при уреждането на сметките между страните и съответно какъв е обхватът на регресното право на задължената социалноосигурителна институция спрямо отговорния за вредата. *Højesteret* придава голямо значение на обстоятелството, че искът на задължената социалноосигурителна институция не може да надвишава по размер иска, който увреденият би могъл да предяви по законодателството на държавата членка, в която е настъпила вредата. *Højesteret* обаче не се произнася по въпроса дали вземането на задължената социалноосигурителна институция трябва да бъде идентично или по някакъв начин съпоставимо с това, което увреденият би могъл да предяви по датското право.
- 39 Според *BG Verkehr* и *Deutsche Rentenversicherung Nord* член 85, параграф 1 следва да се тълкува в смисъл, че социалните обезщетения, изплатени от *BG Verkehr* и *Deutsche Rentenversicherung Nord* на вдовицата (вдовишка пенсия), и вземането, което вдовицата може да предяви по датското право за увредения (обезщетение за телесна повреда и обезщетение за загуба на издръжка), не трябва да са идентични или по някакъв начин съпоставими по естеството си, за да подлежат на възстановяване. В това отношение *BG Verkehr* и *Deutsche Rentenversicherung Nord* твърдят, че искът просто не може да надвишава по размер вземането, което увреденият би могъл да получи по правото на държавата членка, в която е настъпила вредата, тоест по датското право.
- 40 *BG Verkehr* и *Deutsche Rentenversicherung Nord* изтъкват, че тъй като суброгирането на задължената социалноосигурителна институция по член 85, параграф 1 трябва да се признава от всяка държава членка, би възникнало противоречие с член 85, параграф 1, ако дадена държава членка трябва да признае правото на суброгация на задължената социалноосигурителна институция и същевременно е в състояние ефективно да възпрепятства реализирането на това право. *BG Verkehr* и *Deutsche Rentenversicherung Nord* твърдят, че тази разпоредба няма за цел да изключи възможността за предявяване на иск от задължена социалноосигурителна институция срещу отговорния за вредата поради липса на идентичност между обезщетенията, които могат да бъдат претендирани по законодателството на държавата членка, в която се намира седалището на задължената социалноосигурителната институция, и по законодателството на държавата членка, в която е настъпила вредата.
- 41 В заключение *BG Verkehr* и *Deutsche Rentenversicherung Nord* твърдят, че независимо от това дали условията и размерът на правата, в които *BG Verkehr* и *Deutsche Rentenversicherung Nord* се суброгират и въз основа на които се иска обезщетение, следва да се определят по датското или по германското право, за да може *Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S* да се задължи за възстановяване на суми спрямо *Deutsche Rentenversicherung Nord*, не е необходимо социалните обезщетения, изплатени на *Y* от *BG Verkehr* и *Deutsche Rentenversicherung Nord*, и

вземането, което Y би могла да получи от Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S по датското право, да са съпоставими по естеството си. Следователно Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S трябвало да компенсират социалните обезщетения, изплатени на Y от BG Verkehr и Deutsche Rentenversicherung Nord.

- 42 В хода на производството **Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S** изтъква, че Регламент № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност от 29 април 2004 г. урежда само въпроса дали ищецът може да встъпи в правата на увредения, а не дали с оглед на датските разпоредби съществува правно основание за регресния иск, предявен от ищеца.
- 43 Освен това Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring A/S посочва, че решаващият фактор за регресното право на ищеца е дали увреденият разполага с иск по датското право за обезщетенията, чието възстановяване претендира ищецът (вж. по-специално решението на Højesteret по дела U 1999 773 H и U 2022 1033 H), както и че случаят не е такъв, тъй като искането за отпускане на вдовишка пенсия по германското право не съответства на искането за капитализирано обезщетение за загуба на издръжка по датското право.
- 44 Твърди се, че искането за възстановяване на сумите за пенсионни обезщетения на вдовицата на починалия не трябва да се разглежда във връзка със смъртта му при трудова злополука, тъй като би следвало вдовицата на починалия да може да претендира обезщетение независимо от причината за смъртта.
- 45 Макар да признава, че по принцип германските застрахователни институции разполагат с регресно право, Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring посочва, че съгласно член 77, параграф 1, първо изречение от Закона за осигуряването за трудова злополука обезщетенията по този закон не могат да служат като основание за „регресен иск срещу отговорния за вредата, който дължи обезщетение“ на вдовицата на починалия. Освен това, съгласно член 77, параграф 1, второ изречение от този закон искът на преживелия (вдовицата) срещу длъжния да поправи вредата (в случая Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring) се намалява, доколкото „на съответните лица са изплатени или се дължат обезщетения по този закон“. Поради това се твърди, че регресният иск на осигурителните институции ищци трябва да се счете за недопустим, ако обезщетенията се сметат за заместващи обезщетенията по член 20 от Закона за осигуряването за трудова злополука, който се отнася до правото на преживелите лица на обезщетение за загуба на издръжка.
- 46 Според Marius Pedersen A/S — Gjensidige Forsikring това становище е в съответствие с решението на Съда на ЕАСТ по дело E-11/16, Mobil Betriebskrankenkasse/Tryg Forsikring (решение от 20 юли 2017 г.), съгласно което регресен иск по регламента не може да надвишава иска или исковете,

които самият увреден би могъл да предяви срещу отговорния за вредата според законодателството по мястото на настъпване на вредата.

КОНТЕКСТЪТ НА ВЪПРОСИТЕ

- 47 По принцип е безспорно, че съгласно член 85, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. задължена социалноосигурителна институция в една държава членка има право на регресен иск срещу отговорния за вредата въз основа на пораждащо отговорност събитие, настъпило в друга държава членка, независимо от разпоредбата от националното законодателство на тази друга държава членка — в случая член 17, параграф 1 от датския Закон за отговорността за вреди.
- 48 Съществува обаче разногласие по въпроса по законодателството на коя държава членка се определя обхватът на правата, в които задължената социалноосигурителна институция се суброгира.
- 49 Налице е разногласие и по въпроса дали ако обхватът на тези права се определя по материалноправните норми на държавата членка, в която е настъпила вредата, регресното право на социалноосигурителната институция изисква социалните обезщетения, чието възстановяване се иска, да бъдат по естеството си съпоставими с обезщетенията, за които увреденият би могъл да претендира по законодателството на държавата членка, в която е настъпила вредата.
- 50 Спорно е също какво може да се има предвид с израза „по естеството си“ и дали това просто означава, че регресното вземане не може да надвишава по размер вземането, за което увреденият би могъл да претендира по правото на държавата членка, в която е настъпила вредата.
- 51 Датското право разглежда и естеството на елементите на обезщетението, което увреденият или преживелите го лица могат да претендират при телесна повреда. Законът за отговорността за вреди съдържа разпоредби, съгласно които могат да се предявяват иски за обезщетение за други загуби, загуба на доходи, болки и страдания, трайни увреждания, загуба на трудоспособност, загуба на издръжка, преходна сума при смърт и непозволено увреждане. За повечето елементи също така е определен максимален размер.
- 52 В член 77 от Закона за осигуряването за трудова злополука се уточнява също, че обезщетението, изчислено в съответствие със Закона за отговорността за вреди, е субсидиарно спрямо обезщетението, което увреденият или преживелите го лица могат да претендират по Закона за осигуряването за трудова злополука, и че обезщетението за трудова злополука не може да служи като основание за регресен иск срещу отговорния за вредата, който дължи обезщетение.

- 53 Нито Законът за отговорността за вреди, нито Законът за осигуряването за трудова злополука предоставят на преживялото лице право на вдовишка пенсия, която да е сходна по естество и условия с предвиденото в членове 64–65 от Sozialgesetzbuch Sechstes Buch (SGB VI). Ето защо не може непосредствено да се установи идентичност между искането на социалноосигурителната институция, която претендира възстановяване на обезщетение, и съответния(те) елемент(и) в Закона за отговорността за вреди или в Закона за осигуряването за трудова злополука.
- 54 Следователно също така не може да се направи непосредствен извод дали и евентуално в каква степен регресният иск за направените от социалноосигурителната институция разходи може да бъде противопоставен на отговорния за вредата.
- 55 Практиката на Съда на ЕС относно тълкуването на член 85, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. във връзка с обхвата на правата, в които задължена социалноосигурителна институция може да се суброгира и да претендира възстановяване от отговорния за вредата, е ограничена (вж. по-специално дело C-397/96, Kordel и др., ECLI:EU:C:1999:432, и дело C-428/92, DAK, ECLI:EU:C:1994:222).
- 56 В практиката си, последно по дело C-397/96, Kordel и др., Съдът на ЕС приема, че член 93, параграф 1 от Регламент (ЕИО) № 1408/71 от 14 юни 1971 г., който е приложимата разпоредба към момента на настъпване на фактите по това дело, трябва да се тълкува в смисъл, че както предпоставките, така и обхватът на иска, с който социалноосигурителна институция по смисъла на регламента разполага срещу лице, което на територията на друга държава членка причини вреда, обосноваваща изплащането на социалноосигурителни обезщетения от страна на тази институция, следва да се определят в съответствие с правото на държавата членка, на която е подчинена тази институция.
- 57 Освен това, по дело C-428/92, DAK, ECLI:EU:C:1994:222, Съдът на ЕС също така признава, че както предпоставките, така и обхватът на регресното право, с което социалноосигурителна институция по смисъла на този регламент разполага срещу лице, което на територията на друга държава членка причини вреда, довела до изплащането на социалноосигурителни обезщетения, се определят в съответствие с правото на държавата членка, на която е подчинена на тази институция.
- 58 От съдебната практика обаче не става ясно дали материалноправните норми на държавата членка, в която е настъпила вредата, могат да ограничат регресното право на задължената социалноосигурителна институция, когато социалноосигурителните обезщетения, чието възстановяване се иска, не са идентични или поне съпоставими по естеството си с претенцията, която увреденият би могъл да предяви съгласно тези материалноправни норми.

Заклучение

С оглед на гореизложеното Retten i Svendborg, който е първоинстанционният съд по настоящото дело, счита за необходимо да постави на Съда на ЕС посочени[я] по-долу преюдициал[ен въпрос].

Retten i Svendborg иска от Съда на ЕС да отговори на следния преюдициален въпрос:

1. Трябва ли член 85, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност да се тълкува в смисъл, че за да разполага задължената институция с регресен иск съгласно тази разпоредба, в държавата членка, в която е настъпила вредата, трябва да съществува правно основание за вида обезщетение или компенсация, чието възстановяване се претендира, или за еквивалентно плащане вследствие на събитието, заради което отговорният за вредата дължи обезщетение съгласно правото по мястото на настъпване на вредата?

2 януари 2024 г.

[...]